

Asia: VN/34558/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentteja rakentamislain muutoksista

Ympäristöministeriö on pyytänyt tietosuojavaltuutetun toimistolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi rakentamislain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Tietosuojavaltuutetun toimisto kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Esitysluonnoksen tavoitteena on ollut korjata rakentamislakia (751/2023) ennen lain voimaantuloa hallitusohjelman mukaisesti ja sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella. Esityksessä ehdotetaan rakentamislakiin muutoksia, joilla kevennetään hallinnollista taakkaa ja vähentää byrokratiaa. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tehtävän joitakin lakitekniisiä muutoksia rakentamislakiin ja liitelakeihin.

Esityksessä muun muassa ehdotetaan rajattavaksi rakentamisluvan yhteydessä vaadittavien tietojen laajuutta vähentämällä luvan pakollisia liitteitä (rakentamislain 61 §). Hallituksen esitysluonnoksen perusteella esityksellä ei ole tarkoitus muuttaa vaadittavia tietoja keskeisiltä osin, vaan vähentää rakentamislupahakemuksen hallinnollista taakkaa rajaamalla lupaan sisällytettävien tietojen määrää ja laatua. Tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnittää huomiota rakentamisluvan yhteydessä mahdollisesti käsiteltäviin henkilötietoihin.

Huomionarvoista on, että henkilötiedon käsite on hyvin laaja. Yleisen tietosuojasetuksen 4 artiklan mukaan henkilötiedoilla tarkoitetaan kaikkia tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön liittyviä tietoja. Tunnistettavissa olevana pidetään luonnollista henkilöä, joka voidaan suoraan tai epäsuorasti tunnistaa erityisesti tunnistetietojen, kuten nimen, henkilötunnuksen, sijaintitiedon, verkkotunnistetietojen taikka yhden tai useamman hänelle tunnusomaisen fyysisen, fysiologisen, geneettisen, psyykkisen, taloudellisen, kulttuurillisen tai sosiaalisen tekijän perusteella. Tietosuojavaltuutetun toimiston käsityksen mukaan rakentamisluvan yhteydessä voi tulla

käsiteltäväksi suoria tunnistetietoja, kuten rakentamishankkeeseen ryhtyvän rakennuspaikan omistajan tai haltijan nimitietoja. Myös esimerkiksi rakennuksen sijainti- ja ominaisuustiedot voivat olla henkilötietoja, jos ne on mahdollista yhdistää tunnistettuun tai tunnistettavissa olevaan luonnolliseen henkilöön.

Esityksessä rakentamislain 61 §:ään ehdotetaan säännöstä, jonka perusteella rakennusvalvonta voisi tapauskohtaisesti edellyttää lupahakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavia olennaisia muitakin kuin pykälässä erikseen mainittuja selvityksiä. Ilmeisesti säännöksen tarkoituksena on ollut pääpiirteittäin vastata 61 §:n 1 momentin 10 kohtaa laissa 751/2023 ja huomioida rakennushankkeiden moninaisuus myös lupahakemukseen vaadittavissa liitteissä. Esityksestä ei kuitenkaan käy ilmi, voisiko säännöksen perusteella hakijalta pyytää myös sellaisia selvityksiä, joista käy suoraan tai välillisesti ilmi henkilötietoja. Esityksen jatkovalmistelussa säännöksen perusteluja olisi hyvä täsmentää näiltä osin.

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti käsiteltävien henkilötietojen tulee olla asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään. Tietosuojavaltuutetun toimisto pitää sinänsä hyvänä, että ehdotuksen mukaan lisäselvitystä olisi mahdollista pyytää vain perustellusta, rakentamislupahakemuksen käsittelyyn liittyvästä syystä. Näin myös säännöksen nojalla tapahtuvan mahdollisen henkilötietojen käsittelyn tarkoitus olisi rajattu rakentamislupahakemuksen käsittelyyn.

Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 41 kappaleen mukaan henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön tulee olla selkeää, täsmällistä ja sen soveltaminen on oltava ennakoitavaa. Tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnittää huomiota, että ehdotettu sääntely jättää rakennuslupaviranomaiselle harkintavaltaa siinä, millaisia selvityksiä ja asiakirjoja se kulloisessakin yksittäistapauksessa luvanhakijalta pyytää. Voivatko mahdollisesti käsiteltäväksi tulevat henkilötiedotkin vaihdella tapauskohtaisesti?

Tietosuojavaltuutetun toimisto kiinnittää huomiota, ettei esitysluonnoksessa ole tarkemmin arvioitu ehdotetun sääntelyn suhdetta tietosuoja-asetukseen. Tätä olisi tärkeää avata vielä esityksen jatkovalmistelussa.

2. Esityksen mukaan Ilmastaselvityksessä tulisi raportoida uuden rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki. Asetusvalmistelun helpottamista varten kysymme, tulisiko näkemyksesi mukaan vähähiilisyyсарviointi tehdä rakennukselle sekä rakennuspaikalle (rakennuspaikalla tarkoitetaan mm. rakennuksen perustuksia), vaikka hiilijalanjäljen raja-arvot on suunniteltu koskevan vain rakennusta?

Vastaus:

A: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää vain rakennuksen hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

B: Ilmastaselvityksen tulisi sisältää rakennuksen sekä rakennuspaikan hiilijalanjälki ja hiilikädenjälki

-

3. Minkälaisia taloudellisia vaikutuksia arvioit esitetyillä muutoksilla olevan edustamasi tahon kannalta?

-

4. Kommenteja alueidenkäyttölain 57, 188 a ja 197 §:stä

-

5. Kommenteja ympäristönsuojelulain 156 b §:stä

-

6. Kommenteja laista viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympärisövaikutusten arvioinnista annetun lain 7 §:n muuttamisesta

-

Nuutinen Jenni
Tietosuojavaltuutetun toimisto